

Galerie Komnata Zlín, Pokoj Tobě: Vojtěch Skácel a Tomáš Krejčí, 19. 12. 2018 - 8. 2.

2019

Nový výstavní prostor ve Zlíně na zastávce Zahradnická velmi názorně potvrzuje, v jaké podobě umění působí nejsilněji. Umělec nemusí vytvářet nějaké senzace nebo velkolepé výstavy, které at již svou formou nebo obsahem šokují, někdy stačí vytvořit něco úplně jednoduchého.

Umění, jež je součástí naší „ne-každodennosti“, nás hodně často přenáší do prostoru pasivity. Tím, že člověk čas od času navštíví nějakou výstavu, dostává příjemný, ale falešný pocit, že se nějakým způsobem aktivně účastní a podílí na kultuře a na jejím rozvoji. Tato forma pseudoaktivity ze strany diváka je bohužel v dnešní době velmi rozšířená a poměrně velkou vinu na tom nese podoba prezentace umění samotného. Současné umění, tak jak je prezentováno v mainstreamových galeriích, jako by nemělo žádnou vitalitu, potenciál něco ovlivnit, do něčeho zasáhnout. Dokonce i návštěvník nějaké „znepokojující“ výstavy je znepokojen pouze v rámci návštěvy výstavy. Po opuštění výstavního prostoru se vrací zpět a přepíná do své každodennosti. Také současné sociálně-kritické umění je bohužel většinou uzamčeno ve významových a funkčních kruzích, v kterých samo sebe neguje, čímž naprosto ztrácí svůj smysl. Již zmíněná hermetická hranice mezi prostorem naší každodennosti a prostorem naší ne-každodennosti je právě onou hranicí, která byla od dob M. Duchampa trnem v oku několika málo osvícených umělců.

Instalace V. Skácela a T. Krejčího, ale i samotný výstavní prostor zastávky Zahradnická určitým způsobem s touto hranicí pracují, a to tak, že ji libovolně překračují nebo ruší. „Pokoj Tobě“ signalizuje lightbox řidičům projíždějícím okolo zastávky. Je to parodie na marketing dnes již „legendární“ realitní společnosti Cream, která svým „velkolepým“ developerským konceptem ovládla zastávce protilehlý areál Svitů, a mimo jiné v něm nabízí a pronajímá i různé prostory a pokoje? Nebo tak trochu ironický výkřik do povětšinou hektických dnů vánočního klidu? Anebo je to jakýsi apel, který lze vnímat v kontextu současného společenského rozpoložení? Význam samotného nápisu ať si každý kolemjdoucí chodec, či řidič motorového vozidla přebere sám. Umělec není od toho, aby něco vysvětloval: umění není od toho, aby samo sebe vysvětlovalo. Zásadnost této instalace netkví přímo v jejím obsahu, ale mnohem více v její formě, ve způsobu, jakým zasahuje do prostoru. Aniž by sebe bezpodmínečně deklarovala jako umění, stává se přirozenou součástí zastávky, a každý kolemjdoucí se tak bez svého vědomí stává spontánním účastníkem výstavy, přičemž mu nic není vnucováno nebo diktováno. Tím také mizí rozdíl mezi návštěvníkem výstavy a náhodným chodcem, stejně tak jako mezi prostorem umění a ne-umění. Čekat na zastávce na trolejbus a přitom být na výstavě? Proč ne! Možná že právě tam je třeba umění dostat a možná, že právě v této formě, pozici a její čistotě může umění jako akt, čin nebo zásah nabrat novou vitalitu a zesílit nebo definovat svou doteď nejasnou společenskou funkci.

<https://vimeo.com/313270758>

Filip Machač,

leden 2019